

EKONOMİK GÖRÜNÜM

EKONOMİ POLİTİKALARI GENEL BAŞKAN YARDIMCILIĞI
Mayıs 2013, No: 61

Bu sayıda;

**2013'ün İlk Üç Ayına Ait Uluslararası Yatırım Pozisyonu ve
Kısa Vadeli Dış Borç Stoku Rakamları değerlendirilmiştir.**

Türkiye'nin net finansal borcu hızla artıyor...

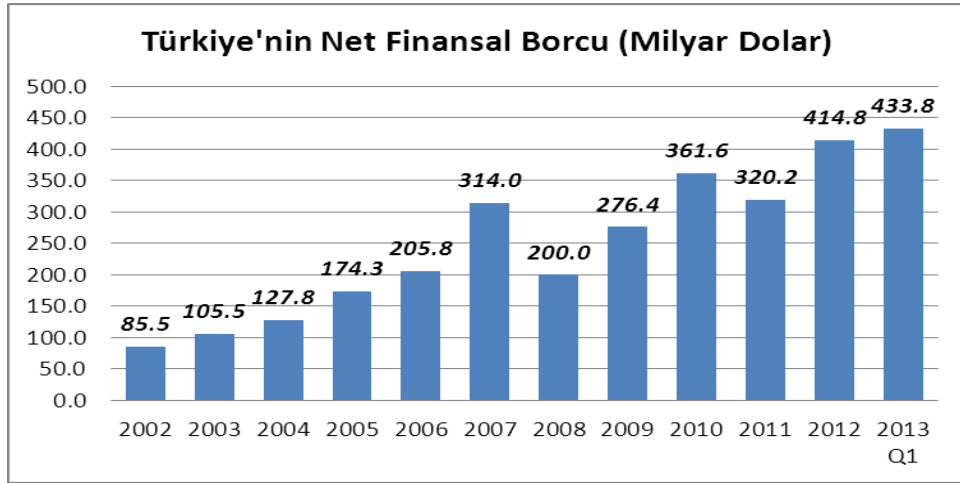
- Türkiye'nin finansal yükümlülükleri ile varlıkları arasındaki farkı gösteren, bu yılın ilk üç ayına ait, uluslararası yatırım pozisyonu veya net finansal borç rakamı TCMB tarafından açıklandı. **Bu yılın ilk üç ayında Türkiye'nin yurtdışına olan net finansal yükümlülükleri 19 milyar dolar artarak 434 milyar dolara ulaştı.**

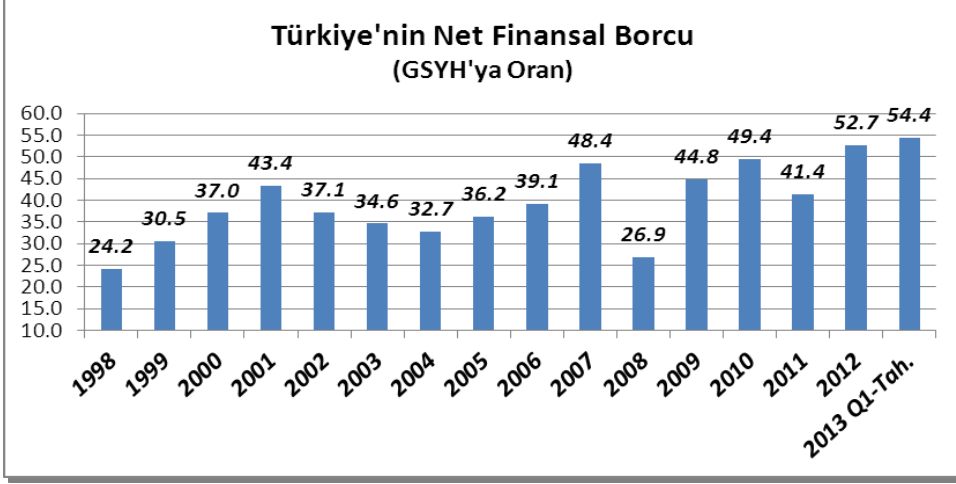
Tablo: Türkiye'nin Net Finansal Yükümlülükleri (Milyon \$)

	2012	2013Q1	% Değişim
Uluslararası Yatırım Pozisyonu, net	-414,760	-433,816	4.6
Varlıklar	213,671	219,699	2.8
Yurtdışında doğrudan yatırımlar	30,472	31,160	2.3
Portföy yatırımları	1,345	1,175	-12.6
Diğer yatırımlar (Yerlilerin Alacakları)	62,691	60,676	-3.2
Rezerv varlıklar	119,163	126,688	6.3
Yükümlülükler	628,431	653,515	4.0
Yurtiçinde doğrudan yatırımlar	181,202	185,244	2.2
Portföy yatırımları	178,996	189,526	5.9
Diğer yatırımlar (Yabancıların Alacakları)	268,233	278,745	3.9

Kaynak: TCMB

- **Yılın ilk üç ayına ilişkin GSYH rakamları açıklanmasa da, ilk üç ayda, net finansal borçların GSYH' ya oranının % 54 civarında olduğu anlaşılıyor. Oran uluslararası kuruluşların % 40 olarak belirlediği kritik eşiğin bir hayli üzerinde.**

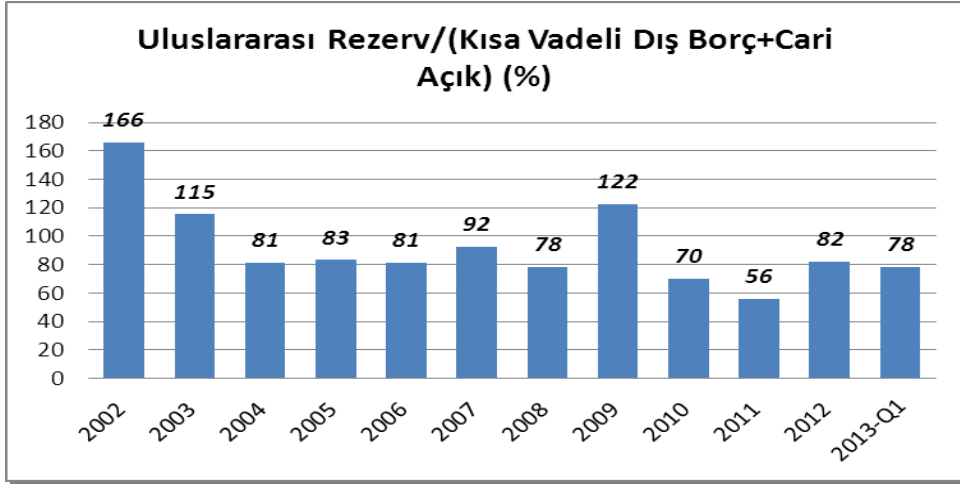
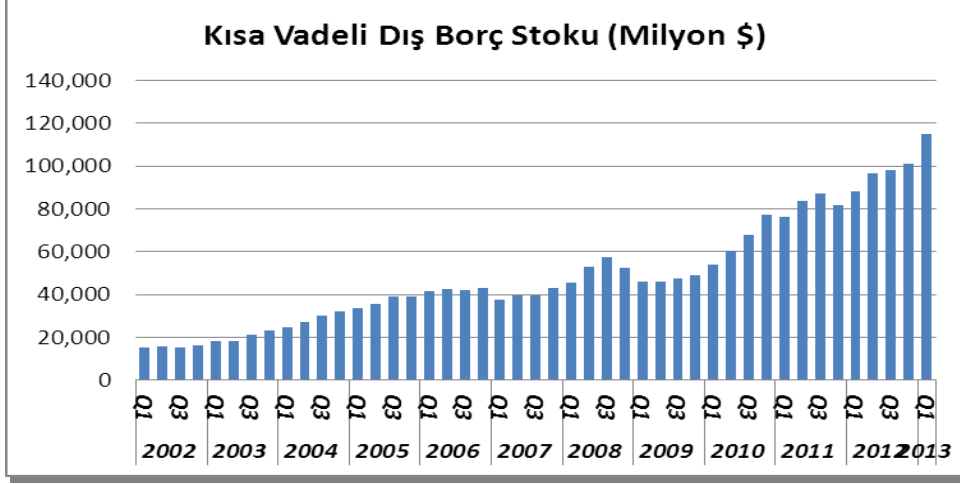
Kaynak: TCMB

- **Finansal borçlardaki artışın kaynağına baktığımızda ise özellikle sıcak para (portföy) ve kısa vadeli borçlardaki artış hemen dikkati çekiyor.** Nitekim brüt finansal borçlar ilk üç ayda 25,1 milyar dolar artarak 653,5 milyar dolara çıkarken; artışın 10,5 milyar doları (% 42'si) portföy yani sıcak paradan, 10,3 milyar doları (% 41'i) ise kısa vadeli borçlardan kaynaklanıyor.

Kısa Vadeli Dış Borçlardaki Hızlı Artış Kaygı Verici...

- Kısa vadeli yükümlülüklerin hızla artıyor olması başlı başına kaygı verici bir gelişme. Nitekim yine Merkez Bankası tarafından açıklanan toplam kısa vadeli dış borç stoku bu yılın ilk üç ayında 14,2 milyar dolar artarak 115 milyar dolara çıktı.
- Özellikle bankaların dışarıdan aldığı kısa vadeli borçlardaki artış oldukça dikkat çekici. Bankaların kısa vadeli dış borç stoku, ilk üç ayda, 11,1 milyar dolar artarak 79,4 milyar dolara çıktı. Aynı dönemde reel sektörün kısa vadeli dış borçları 3,1 milyar dolar artarak 34,7 milyar dolar oldu.
- Kısa vadeli dış borçlardaki hızlı artış ise ülkenin dış şoklara karşı kırılganlığını hızla arttırıyor. Hükümet sürekli Merkez Bankası kasasındaki rezervlerle övünüyor.

- **Bu rezervlerin ülkeden ani bir döviz çıkışı veya döviz ihtiyacının artması durumunda kasada tutulan ihtiyat akçesi olduğunu unutmamak gerek. Bu çerçeveden bakıldığında 2002’de her 100 dolarlık kısa vadeli dış borç ve cari açık için Merkez Bankası kasasında 166 dolar rezerv var iken; 2013’ün ilk üç ayında aynı rezervin 78 dolara düştüğü dikkati çekiyor.**

Kaynak: TCMB

- Dolayısıyla ani bir döviz çıkışına karşı eldeki cephane, cari açıktaki düşüğe karşın, kısa vadeli dış borçların artması nedeniyle giderek azalıyor.
- Küresel likidite bolluğu halen devam etse de, ABD Merkez Bankası’nın parasal genişlemenin sonuna geldiği konusundaki söylentiler piyasalarda daha da artmaya başladı. Olası bir fon çıkışında, çıkışın büyüme ve istihdam üzerindeki maliyetlerini

törpüleyecek imkânlar da daralıyor. Hükümet rezervlerle ekonomiyi makyajlamaya uğraşacağına; özel kesimin kısa vadeli dış borçlarını nasıl yavaşlatırım diye düşünse daha iyi olacak.